

CAPUT IV.

Haud excusando dogmatis errore laborat Cl. Jcti doctrina de virium naturalium, absque medicinali Christi gratia, ad legis observantiam, & devitationem peccati sufficientia. Hoc doctrinae caput surculus esse videtur Pelagiani erroris a S. Augustino, & a Palestinae & Africae Episcopis synodaliter reprobati, atque damnati, si ad vitiatam hominis naturam referatur. Ad hanc respexisse Positioinum inauguralium auctorem, dubitare non sinit subjecta in Anonymum censura. Quod magis elucet ex ejus soliloquiis metricis nuper editis, ubi ab imputata Pelagiana haeresis nota thesimum suam vindicaturus in geminum facti sc. & dogmatis errorem incautus impegit.

§. XXXII. **V**indicata hoc pacto Ascetæ religiosissimi orthodoxia, ad theologici fori tribunal jam revocanda nunc est Cl. Jcti singularis Positio, qua is naturæ humanæ vires naturales Juri naturali servando sufficientes inesse, atque adeo hominem per easdem utique vires naturales legem Dei servare, & sine peccato vivere posse adeo præfidenter asserit, ut aliter statuentes, ceu inficiatores Juris naturalis, & velut essentialis rerum ordinis inverfores palam perstringere nihil dubitet. Ipsum, inquit, jus naturæ inficiantur, qui naturæ humanæ vires naturales negant, juri naturali servando sufficientes: ne-

gant vero omnes, qui contra essentialem rerum ordinem asserunt, hominem legem Dei servare, & sine peccato vivere non posse. (§. XXI.) Quod posterius erronee asseri existimat, hujusque Assertoribus Anonymum accensens, eum propterea, ut vidimus, erroris damnat.

§. XXXIII. At heic meminisse iterum debuisset Vir clarissimus, posteriorem illum, quem in Anonymo suo redarguit, doctrinæ articulum, non nudius tertius primum doceri cœptum; sed jam diu ante Anonymum, ut supra vidimus, a SS. Patribus expressis verbis fuisse traditum, (§. XXIII. XXIV.) ac postea a Patribus Tridentinis synodaliter definitum, (§. XXVIII.) quin tamen in eo quidquam *essentiali rerum ordini contrarium* ulli hucusque Catholicorum in mentem venerit suspicari; cum cuivis catholico exploratum esse debeat: Ecclesiam definitionibus dogmaticis complecti nihil posse, quod sit *essentiali rerum ordini contrarium*; nisi dicere velis Ecclesiam definire quidquam posse *contrarium legi æternæ*, quæ Augustino teste, *est ratio divina, vel voluntas Dei ordinem naturalem conservari jubens, perturbavi vetans* a). Quoniam igitur absque ullo *essentialis rerum ordinis* præjudicio post Tridentinum fidei decretum asserere quisque catholicus tuto potest, ac debet: *neminem in hac vita sine peccato vivere posse, nec consequenter totam Dei legem, quoad vivit, per proprias vires posse servare*: siquidem omne peccatum est *transgressio legis æternæ*, seu, ut Augustinus ait: *dictum, factum, vel concupitum contra legem Dei æternam*: b) *) inde jam sponte consequitur, immerito ceu *juris natu-*

a) Lib. 22. contra Faustum Cap. 27. b) Ibidem.

*) Dicitur omne peccatum transgressio legis æternæ Dei, quod omnis lex a lege æterna dimanet: ac ideo quancunque legem quis transgreditur, a lege æterna Dei *mediate* saltem degenerare censetur.

re inficiatores traduci, qui naturæ humanæ, in præfenti corruptionis statu, vires naturales negant juri naturali servando sufficientes, quique propterea Juris naturalis, totiusque divinæ legis observantiam Deo in acceptis referendam edocti, auxilium divinæ gratiæ cum Ecclesia implorant, ut in exequendis divinis mandatis, & voluntate, & actione placeamus.

§. XXXIV. Hinc vero jam patet, memoratam auctoris Thesum consistere aliter cum veritate haud posse, nisi aut ad naturam humanam, secundum se consideratam, seu ab omni statu, adeoque ab illa bene agendi difficultate ac infirmitate, in quam per peccatum incidimus, præscindentem; aut ad humanam naturam in primævo integritatis statu, a quo homo peccando exciderat spectatam, referatur, in quo statu teste S. Augustino, *primus homo, in eo bono, quo factus est rectus, acceperat posse non peccare.* Hoc enim supposito nullus fors esse posset controversiæ locus; siquidem farente eodem S. Doctore: *tales vires habebat ejus voluntas, quæ sine ullo fuerat instituta peccato, & nihil illi ex seipso concupiscentialiter resistebat, ut digne tantæ bonitati, & bene vivendi facilitati, perseverandi (nempe in bono, quod acceperat) committeretur arbitrium a).* Quamvis ex eodem S. Augustino, *& tunc esset adjutorium Dei, & tanquam lumen sanis oculis, quo adjuti videant, se præberet volentibus: b)* Natura enim humana, *etiã nisi in illa integritate, in qua condita est, permaneret, nullo modo se ipsam, creatore suo non adjuvante, servaret c)* In eo tamen a gratia præfentis status illa diffe-

a) Lib. de Corrept. & gratia Cap. 12. b) Lib. de natura & gratia contra Pelag. Cap. 48. n. 56. c) Epist. 186. alias 106. ad Paulinum. Iisdem Augustini verbis conceptus est Can. 19, Concilii Arausiacani II.,

differebat, quod ut idem S. Doctor asserit, ea solum feret, ut homo habeat justitiam, si velit, *secunda autem plus possit, qua etiam fit, ut velit.* d)

§. XXXV. Quoniam vero natura humana ab omni statu præscindens mere idealis est; status autem integritatis amplius non existit, nec unquam existurus est: hinc sumere tuto licet, Positionis illius auctorem ad neutrum horum respicere aut potuisse, aut voluisse; sed ut ex subjuacta in Ascetam suum cursura manifestum est, præsentem duntaxat nature corruptæ statum animo spectasse, in quo Augustino rursus attestante, postquam est illa magni peccati merito amissa libertas, etiam majoribus donis adjuvanda remansit infirmitas e). Ad hunc igitur statum redacta Thesi, dum hominem per vires naturales Furi naturali, servando sufficientes, legem Dei servare, consequenter sine peccato vivere posse Vir Cl. contendit; jam hocipso herbam Pelagio gratiæ inimico manifeste porrigit; nec proinde, quod istic repouamus in præsens accommodatius nobis succurrit, quam illud S. Augustini adversus eundem Pelagium: *Quia de hac vita disputat (Pelagius & cum eo catholicus Ictus) ubi corpus, quod corrumpitur, aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem; miror, quo corde, etiam sine adjutorio medicine Salvatoris nostri, nostrum putet esse non peccare; posse vero non peccare naturæ esse contendat, quam sic apparet esse vitiatam, ut hoc majoris vitii sit, non videre, f) & rursus: nunc, inquit, agitur de natura, quæ vitiatæ est; agitur & de gratia Dei, quæ sanatur per medicum Christum, quo non indigeret, si sana esset, quæ ab isto (Pelagio) tan-*

C 4 quam

d) Lib. de corrept, & grat. Cap. 50.

e) Lib. de Corrept. & gratia Cap. 12. f) Lib. de Nat. & gratia contra Pelag. Cap. 48.

quam sana, vel tanquam sibi sufficiente voluntatis arbitrio posse non peccare defenditur. a) Quod argumentum S. Doctor toto hoc libro prosequitur, ut contra Pelagium demonstret non per naturales vires, sed per gratiam Christi quemquam esse posse sine peccato. Opposita igitur Jcti doctrina quid, amabo, aliud, quam repululens erroris Pelagiani furculus est? non secus ac olim teste S. Hieronymo b) illa Pelagii Origenis erat ramusculus, isque graminum similis, quæ rescissa sobolescunt, & exusta suis cineribus seruntur, uti scite observat Garnerius c).

§. XXXVI. Quod si quis obtendere fors vellet, eundem S. Doctorem subinde commonuisse: non esse eis continuo incauta temeritate obfistendum, qui dicunt: esse posse in hac vita hominem sine peccato: d) neque nos propterea unquam litem contestabimur, modo hanc non peccandi possibilitatem non naturæ viribus, sed gratiæ Dei per Christum partæ in acceptis referendam esse cum S. Augustino sincere fateatur: is enim Cœlestium Pelagii discipulum refellens: Nullum, ait, de his verbis esse debere conflictum: quia non est ausus dicere hominem esse sine peccato, vel aliquem, vel seipsum, sed tantummodo esse posse: quod neque nos negamus. Quando autem possit, & per quem possit, hoc quæritur &c. Nam si per seipsum potest homo esse sine peccato; ergo Christus gratis mortuus est. Non autem gratis Christus mortuus est; non igitur potest homo esse sine peccato, etiamsi velit, nisi adjuvetur gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum. e) Et alibi inquit: si a me quærat, ut ne homo sine peccato esse possit in hac vita? confitebor posse per Dei gratiam, & libe-

- a) Ibid. Cap. 63. b) Epist. ad Ctesiphontem. c) Dissert. 4. in Marium Mercat. Cap. 1.
d) Lib. 2. de peccat. merit. Cap. 6. n. 7. e) Lib. de perfectione Justitiæ Cap. 7. n. 16.

liberum arbitrium. a) Denique Juliano subinde respondens: *Dico ergo, inquit, esse possibile voluntati hominis deflectere a malo, & facere bonum: sed ei voluntati, quam Deus adjuvat gratis, non quam Julianus instat ingratus b).*

§. XXXVII. Hæc porro Dei gratia, quam S. Augustinus ad vitanda peccata commendat, non est sola gratia *habitualis* seu justificans, qua peccata formaliter remittuntur, aut sola *actualis*, quæ ad justificationem nos perducit, & in justitia conservat; sed etiam *actualis*, quæ adjuvat, ne peccata committantur, unde in Juliano Pelagianos propterea impugnans: *Tu, inquit, a vestro dogmate non recedis, quo putatis gratiam Dei per Jesum Christum D. N. sic in sola peccatorum remissione versari, ut non adjuvet ad vitanda peccata, & desideria carnalia vincenda, diffundendo charitatem in cordibus nostris.* c) Et vero gratiam *habitualement* seu *sanctificantem* solam non sufficere, ut etiam *justus* legem Dei servare, consequenter sine peccato vivere possit, sed ad hoc præterea requiri gratiæ *actualis* auxilium, oculi corporei exemplo idem S. Doctor ita declarat: *sicut, inquit, oculus corporis, etiam plenissime sanus, nisi candore lucis adjutus, non potest cernere; sic homo perfectissime justificatus, nisi æterna luce justitiæ divinitus adjuvetur, recte non potest vivere;* d) nec proinde mandata Dei servare, nec peccata vitare; siquidem non aliter, nisi illa servando, hæc declinando quisquam recte vivere censendus est.

§. XXXVIII. Dum *actualement* Dei gratiam ad recte vivendum necessariam dicimus; non tamen propterea negamus, gratiam *habitualement* recte dici posse *remotum*

- a) Cit. Lib. & Cap. de peccat. merit. b) Lib. 3. contra Jul.
c) Lib. 6. contra Julian. Cap. 23. d) Lib. de Nat. & grat. Cap. 26.

rum saltem sanctæ operationis principium. Sicut enim Deus Sapientiæ suæ debet, ut naturam non condant, nisi illi etiam tribuat facultates naturales, media illi suppeditet, concursumque suum præbeat, ut, ad quem ordinata est, assequi finem possit; sic quoque ad ejus sapientiam, justitiamque pertinet, ut gratiæ sanctificanti respondeant auxilia, sine quibus non impletur lex, ad quam gratia sanctificans suapte natura inclinatur. Quare S. Augustinus expendens illud Psalmi 7. *Justum adjutorium meum a Domino: Duo sunt, inquit, officia medicinæ; unum, quo sanatur infirmitas, alterum, quo sanitas custoditur. — — Ibi infirmus, ut liberetur; hic sanus, ne corrumpatur, orat: ibi ut a morbo evadat, remedium; hic autem, ne in morbum incidat, tuitionem petit. Itaque ibi misericors auxilium, quia nullum habet meritum peccator, qui adhuc justificari desiderat; — — hic autem justum auxilium est, quod jam justo tribuitur. Dicat ergo peccator: salvum me fac Domine propter misericordiam tuam: & dicat justus: justum adjutorium meum a Domino. *) Uterque igitur tam peccator, quam justus indiget medicinali gratia Dei, ut recte vivere, quod est legem Dei servare, & esse sine peccato possit, quamdiu hoc fragile corpus gerit: nam ex eodem S. Præfule: sanat Deus non solum, ut deleat, quod peccavimus, sed ut præstet etiam, ne peccemus a).*

§. XXXIX.

a) Cit. Lib. de Nat. & gratia Cap. 26.

*) Nota, dum S. Doctor istic misericordiæ Dei tribuit, cum peccatorem; justitiæ vero, cum justum adjuvat; nomine justitiæ eum intelligere fidelitatem; siquidem apud Theologos expedita res est, justitiam proprie dictam in Deum cadere non posse: cum nulla creatura in ipsum jus strictum possit acquirere: quia alioqui dominium ejus minueretur. Unde idem S. D. Lib. 1. Confess. Deum sic affatur: *Reddis debita, nulli debens.* Debita, inquam, ex fidelitate, non vero ex jure activo creature. Atque hinc concludunt Theologi: justis gratiam sufficientem non denegari cum præceptum instat, aut tentatio urget.

§. XXXIX. Quæ de hoc argumento S. Augustini, eadem & cœvorum Patrum firma, ac constans adversus Pelagium sententia fuit. Qua de re animadversione cum primis dignum est, quod idem S. Præsul in Libro *de gestis Pelagii* fuse prosequitur, ubi inter alia istud præcipue observat: Pelagium subdola confessione Synodi Pales-tinæ Patribus illulisse, quod diceret: *posse hominem esse sine peccato, & Dei mandata custodire, si velit.* - - *Quoniam a peccatis conversus, proprio labore, & Dei gratia possit esse sine peccato.* Illi enim æstimantes eum locutum de gratia, *qua in novam creaturam adoptati sumus; & quæ non est natura, sed qua subvenitur fragili, vitiatæque naturæ;* a) De sola vero gratia naturæ, *in qua creati sumus a Deo cum libero arbitrio, eum loqui ignorantes, hæreticum tanquam catholicum absolverunt.* b) * Quare si hujus synodi Patres nihil fraudis in subdolis Pelagii verbis suspicati, dolo detecto cognovissent, *hanc eum dicere Dei gratiam, quod possibilitatem non peccandi natura nostra, cum conderetur, accepit, quoniam condita est cum libero arbitrio* c); procul dubio illam ejus confessionem ceu hæreticam, ipsumque Pelagium velut hæreticum nihil morantes condemnassent. At nihilominus observat idem S. Augustinus: *Pelagio licet apud homines absoluto, hæresim tamen ipsam divino judicio semper damnabilem, etiam judicio quatuordecim Episcoporum orientalium esse damnatam,* d) auctorque nobis est, *ut propterea gaudeamus, & Deo gratias agamus, laudesque dicamus* e).

§. XL.

- a) Lib. cit. Cap. 7. n. 20. b) Ibid. Cap. 10. n. 22
c) Ibid. & Lib. de Nat. & grat. Cap. 45. &c. d) Lib. de Gestis Pelagii Cap. 39. n. 59. e) Ibid. Cap. 35. n. 65. in fine. De Synodo Diospolitana vide Admonitionem Libro de gestis Pelagii præmissam in Editione Mauriana Operam S. Augustini.

*) Ex citatis porro S. Augustini verbis, aliisque per decursum proterendis discere potest CL. Jctus, illam Pela-

§. XL. Nec minus perspicua sunt hanc in rem testimonia aliarum Synodorum Africanarum, quæ contra Pelagianos celebratæ fuerunt, quas inter duæ Carthaginenses præ cæteris magis memorabiles. Prior sub Aurelio Primate an. 416 habita præsentibus 68. Episcopis, cujus solum existat Epistola Synodica ad Innocentium I. Pp. in qua Patres de his, quæ anno 412 Carthagine, & an. 415 Diospoli gesta fuissent, nec non errorum Pelagii Pontificem certiore reddidere. In hac tria memoratu digna referuntur. 1.) Pelagianos hæc de causa fuisse damnatos, quod docerent: *in eo Dei gratiam esse deputandam, quod talem hominis instituit, creavitque naturam, quæ per propriam voluntatem legem Dei possit complere, sive NB. naturaliter in corde scriptam, sive literis datam.* 2.) Satis apparere, ajunt, quod ad non peccandum, id est, ad non male faciendum, quamvis esse non dubitetur arbitrium voluntatis; tamen ejus potestas non sufficit, nisi adjuvetur infirmitas. 3.) Damnationis sententiam his verbis proferunt: *quicumque dogmatizat, & affirmat humanam sibi ad vincenda peccata, & mandata Dei faciendam sufficere posse naturam &c. anathema sit.* a) Hæc autem Synodica Decreta Innocentium I. sua auctoritate confirmasse, patet ex ejus Epistola ad Concilium Milevitanum

gii propositionem: *homo solis naturæ viribus legem divinam servare potest sine gratia Dei, neutiquam fuisse de subiecto non supponente, prout sibi persuadet idem Clariss. in Soliloquiis suis metricis an. 1783. Pragæ vulgaris pag. 21.* Ex dictis enim liquido patet, Pelagium vires naturales liberi arbitrii a notione gratiæ non excubuisse, sed tamen præter gratiam naturæ, gratiam Christi ad observationem divinæ legis necessariam constanter negasse.

- a) Eodem fere modo loquitur Innocentius I. in Epistola ad utramque Synodum Carthaginensem, & Milevitanam, quæ inter Epistolas S. Augustini sunt 91. 93. nunc 180. & 182.

vitanum circa idem tempus a 61 Numidicæ Episcopis celebratum data, quæ est 93 inter Augustinianas, ubi de Pelagianis scribens ait: *Negantes Dei auxilium inquirunt, hominem sibi posse sufficere, nec gratia hunc egere divina, qua privatus necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat, dum ad omnia vitæ perficienda mandata sola tantummodo libertate contendat. O! pravissimarum mentium perversa doctrina! &c.* Cujus assertores ibidem censet ecclesiastica communione privandos.

Altera vero Carthaginensis plenaria totius Africæ sub Aurelio Primate Episcoporum CC. & ultra, anno 418. celebrata Can. IV. ita definit: *Quicumque dixerit, gratiam Dei, in qua justificamur per Jesum Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quæ jam commissa sunt; non etiam ad adiutorium, ut non committantur; anathema sit.* a) Item: Can. V. *Si quis dicat eandem Dei gratiam per Jesum Christum nos adjuvare, ne peccemus, in eo solum sensu, quod nos doceat, quæ præcepta sunt, ut sciamus, quænam inquirere debeamus, & quænam devitare; non vero eandem nobis dare, ut etiam illa, quæ facienda cognoscimus, amemus, & facere possimus, Anathema sit!* b) Notandum vero nomine gratiæ, in qua
justi-

- a) Doctrinam hoc canone contentam confirmavit Cælestinus Pp. una cum cæteris hujus Synodi articulis Epist. I. ad Episcopos Gallicæ Cap. 10. quod incipit: *Illud etiam, quod inter Carthaginensis Synodi decreta constitutum est, quasi proprium Apostolicæ Sedis amplectimur, ut quicumque dixerit: gratiam Dei &c.* b) Novem communiter hujus Synodi Canones referuntur, quamvis in quibusdam scriptis exemplis non existant, nisi octo, omisso sc. tertio, qui de sorte infantium sine Baptismo decedentium decernit, ut proinde causam dubitandi subesse nonnulli existiment, an hic Canon authenticus sit? Cæterum Canones hos potiore parte compositos esse

justificamur, isthic non intelligi gratiam sanctificantem, qua, ut scholæ ajunt, *formaliter* justificamur; sed gratiam *actuale*m, quæ ad justificationem nos, aut disponit, aut efficienter perducit, & in justitia firmat, atque conservat, seu per quam, ut S Augustinus ait: *charitas diffunditur in cordibus nostris.* (XXXVII.) Est enim Canon iste contra Pelagium editus, qui catholicorum argumentis convictus, gratiam tandem, quæ *sola peccatorum remissione* contineretur, admisit, hoc nomine eam solum gratiam intelligens, qua nobis ex viribus naturæ pœnitentibus peccata a Deo remittuntur, non quæ adjuvat, ne rursus committantur. Patet id ex S. Augustino, qui de Pelagio loquens: *Hanc, inquit, iste misericordiam, & medicinale Salvatoris auxilium, tantum in hoc ponit, ut ignoscat commissu præterita, non adjuvet ad futura (peccata) vitanda c).*

§. XLI. Inde jam manifeste patet, merito velut ab Ecclesiâ damnatam respici oportere doctrinam illam, qua asseritur: *posse hominem esse sine peccato, & mandata Dei custodire per propriam voluntatem, & naturales liberi arbitrii vires, sine gratia Dei;* prout id Pelagium, & Sectatores

constat ex decretis fidei editis a plenaria Africæ Synodo sub Aurelio Primate præsentibus 24. Episcopis anno 417. celebrata, cujus fidei decreta Zozimus Pp. confirmavit per Epistolam ad Episcopos Ægypti & Orientis, Jerosolymam, Constantinopolim, Thesalonicensem, & ad omnes orbis Ecclesias missam, cum præcepto eidem subscribendi, cui etiam si pauculos excipias hæreticos, omnes Episcopi subscribere. Unde S. Prosper Lib. contra Collatorem Cap. 10. & Respon. 8. ad Capitula Gallo- rum, uti & in Chronico recte notat Synodum hanc a Sede Apostolica approbatam fuisse, & in toto terrarum orbe receptam; consequenter & accedente Ecclesiæ consensu roboratam. Sed Zozimi Pp. *de gratia* Decretum jam non exstat; quod quemadmodum interierit? Sicut incognitum; ita & interisse omnino dolendum. c) Lib. de Nat. & grat. Cap 34.

tores ejus docuisse ex hactenus dictis constat, & S. Augustinus id ipsum disertè asserit scribens: *Hoc pertinere ad hæresim Pelagianorum, ut credant sine gratia hominem posse facere omnia divina mandata,* a) consequenter & omnia devitare peccata. — Illud vero, quod dicunt (Pelagius & Cœlestinus) *sufficere hominum liberum arbitrium ad dominica præcepta implenda, etiamsi Dei gratia, & Spiritus sancti dono ad opera bona non adjuventur, omnino anathematizandum est, & omnibus execrationibus detestandum.* b) Porro S. Doctorem per divina mandata, & dominica præcepta intelligere *Decalogum*, qui sola legis naturalis præcepta complectitur; patet ex proxime citato loco, ubi quæstionem reducens ad præceptum naturale: *non concupisces*, negat posse illud adimpleri, seu non violari sine gratia. Quid? quod alibi expressius asserat: *Hæc decem præcepta neminem implere viribus suis, nisi adjuvetur gratia Dei* c) Neque demum dubitat idem S. D. *ab auribus omnium removendum, & ore omnium anathematizandum esse, qui contendit, ad non peccandum gratiæ Dei adjutorium non esse homini necessarium, sed sola lege accepta humanam sufficere voluntatem* d).

§. XLII. Quoniam igitur Jctus noster, tanquam *Juris naturalis inficiatores* palam traducere audet, qui *naturales humanæ naturæ vires negant Juri naturali servando sufficientes, atque adeo contra essentialem rerum ordinem, ut ipsi videtur, asserunt hominem legem Dei servare, & sine peccato, puta per easdem naturales humanæ naturæ vires, vivere non posse* (§. XXI.): prorsus jam palpabile est, quid de opposito dogmate statuendum sit, quod Vir Cl. nobis adeo confidenter obtrudit, nempe: *posse*
homi-

a) Lib. de hæresibus Cap. 88. & alibi sæpe. b) Epist. 89. ad Hilarium. c) Serm. 248. de tempore Cap. 5. d) Lib. de perfect. justitiæ Cap. ultimo.

hominem esse sine peccato, & legem Dei servare per naturales naturæ humanæ vires, quas habet Juri naturali servando sufficientes. Hoc ipsum enim est, quod assererat Pelagius, qui propterea in judicium Palestinæ Synodi vocatus damnationem non effugisset, nisi hoc dogma suum gratiæ Dei vocabulo temperasset, Patresque de gratia, quam nobis plurimum apostolica doctrina commendat, quaque subvenitur fragili, vitiatæque naturæ eum loqui bona fide supposuissent. (§. XXXIX.) Idem ergo gratiæ non Pelagianæ sed Christianæ temperamentum adhibeat, oportet Vir clarissimus, si communem cum Pelagio causam facere, atque in eandem cum eo damnationem incidere nolit; neque pudeat eum deinceps cum Ecclesia catholica palam, ac sincere confiteri: non posse hominem in statu naturæ corruptæ legem Dei servare, & sine peccato vivere, etiamsi velit per vires naturales, nisi adjuvetur gratia Dei per Jesum Christum D. N. (§. XXXVI)

§. XLIII. Neque vero inficiari poterit Cl. Disputator illam Positionis suæ doctrinam ad hominem in statu naturæ corruptæ consideratum retulisse. Nam Ascetam suum erroris damnat, pro præsentis utique corruptionis statu differentem: quam diu hoc fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus. Sed nec ignorare potuit hanc non peccandi impossibilitatem ab Anonymo assertam de homine viribus suis naturalibus relicto, & medicinalis gratiæ ope destituto: quippe qui alibi cum gratia omnia se facere posse, apertissime confitetur. Desinat ergo tandem Ascetarum Principem erroris arguere, suæque censuræ falsitatem agnoscat Vir clarissimus, simul autem cum humili in vires naturales diffidentia, propriam non peccandi, & mandata Dei servandi impotentiam ingenue fateatur, atque ad hanc tollendam auxilium divinæ gratiæ cum Asceta suo impensissime imploret, ac instantissime depreceatur: Domine

Deus

Deus meus, concede mihi hanc gratiam, - - ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem - - nec possum resistere passionibus sensualitatis, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardentem infusa. - - O quam maxime est mihi necessaria tua gratia? — nam omnia possum in te, confortante me gratia a). Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam b). Hoc si fecerit Anonymi Cenfor Cl. erit profecto, cur ab errore ad veritatis agnitionem eum revertisse, juxta S. Augustini monitum, omnino gaudeamus, & Deo gratias agamus, laudesque dicamus. *)

a) Lib. 3. Cap. 55. n. & 4. b) Lib. 3. Cap. 19. n. 5.

*) Inde jam clare dispiciet Vir Clariss. non injuria Pelagianæ hæreseos postulatam a viris doctis, atque sagacibus fuisse suam illam disputationis inauguralis Thesim; quam licet ab hac invidia liberare conatus sit in suis *Soliloquiis metricis de Motivo justificante actiones humanas pro foro interno* an. 1783. typis Pragensibus editis: reapse tamen aliud nihil præstitit, nisi quod laterem latere laverit, id est veterem errorem novo, eoque gemino facti & dogmatis errore conatu irrito purgaverit. Postquam enim in *Soliloquio III. Num. 8.* carmine heroico cecinisset Poëta consultissimus:

*Sed te quaeso, cedo mihi, quid sit gratia? Nonne
Gratia, sunt gratis concessa a Numine dona;
Atqui naturæ vires sunt talia dona;
Ergo naturæ vires sunt gratia vera,
Vere sufficiens, secus essent gratia nulla.*

Huic continenter strophæ in vicem Apologiæ hanc admodum paradoxam subjunxit notam: *Invisa, inquit, mihi hæresis Pelagiana (hominem solis naturæ viribus legem divinam servare posse sine gratia Dei :) adeo irrationabilis semper mihi visa est, ut ea propositio - - quemadmodum ego mihi persuadeo, ad mentem auctoris considerata, sit de subjecto non supponente: supponit enim dari vires naturales, quæ gratia non sūt; tales autem vires naturales non dari; ergo &c. Quum vero vires naturales gratia vera sūt, seu dona a Deo nobis gratis data;*

igitur illa propositio - ut jacet considerata, continet contradictionem in adjecto. *Viribus enim naturæ convenit definitio gratiæ generatim sumptæ; ergo & definitum eis conveniat, oportet, quarum operationi causa prima inahdicabiliter concurrat. Hæc legat, qui hæreses Pelagianæ ream pronuntiavit meam propositionem disputationis inauguralis pag. 11: Est vero eadem ipsa, quam supra (§. XXI.) jam descripsimus.*

At supra omnem sane festivitatem est, in tantæ hodiernæ eruditionis luce orbi literario tam aperta commenta obtrudere Virum Clariss. adeo confidenter potuisse: tantum enim abest, ut vires naturales gratiam Dei esse Pelagius negaverit, quod potius naturam in qua conditi sumus cum libero arbitrio, consequenter & naturales liberi arbitrii vires, quæ naturæ humanæ proprietates sunt, gratiam Dei esse supposuerit, Patresque Synodi Diæspolitanae hujus suppositionis ignaros tefellerit: cum non de sola gratia naturæ, sed de ea, qua subvenitur vitiata naturæ loqui existimantes. (§. XXXIX.) Sed præter insignem hunc errorem facti, latet in eodem Consultissimi Poëtæ apologetico magis adhuc perniciosus juris, seu dogmatis error. Haud enim obscure innuit Vir Cl. fidei obsequium non exigere, ut adjutorium divinæ gratiæ viribus naturæ superaddita, camque sanantis ad legem Dei servandam, & peccata vitanda necessarium credamus: nec proinde ad hæresim Pelagianam pertinere, si quis hominem solis naturæ viribus legem divinam servare posse contendat; modo easdem naturæ vires dona esse a Deo gratis data non abnuat. Quod ipsum tamen manifeste falsum esse, & in Pelagiò damnatum ex proxime dictis liquet. Quare merito S. Augustinus paulo supra, & alibi sapius gratiam Salvatoris, qua subvenitur vitiata naturæ, a gratia Creatoris naturæ, in qua creati sumus cum libero arbitrio prope discernens, prioris pro implenda lege necessitatem L. Expositionis quarundam propositionum ex Epist. ad Rom sequentibus inculcat: dum quisquam, inquit, legem viribus suis putat implere, non per gratiam Liberatorem sui, nihil ei prodest ista præsumptio: imo etiam tantum nocet, ut & vehementiori peccandi desiderio rapiatur, & in peccatis etiam prævaricator inveniat. Sic ergo jacens, cum se quisquam cognoverit per seipsum surgere non valere, imploret Liberatoris auxilium. Habet isthic certe laureati nostri Poëtis opportunum pro metrico modulandæ recantationis exercitio argumentum.